

**Indikatorer för besöksnäring i
Östra Mellansverige**

15 Maj, 2020

Bakgrund

Syfte

- Att belysa besöksnäringen i Östra Mellansverige och de fem länen utifrån ett antal olika perspektiv.
- Statistiken ska ge en överblick över utvecklingen i Östra Mellansverige och de fem länen – balansera behovet av överblick mot att förenkla/ vara för översiktligt.
- Är tänkt att vara ett underlag för diskussion och bidra till tankar om fördjupad analys.
- Redovisas i denna PPT med tabeller, källor samt kommentarer till data. Till detta hör en metodPM samt en excelfil med rådata. Allt material och statistik ägs av uppdragsgivaren.

Vägledande principer för urval av indikatorer

1. Ska bygga på offentligt tillgänglig statistik.
2. Ska kunna tas fram till en låg kostnad för statistik och databearbetning.
3. Ska vara möjlig att uppdatera med en låg arbetsinsats (minska inlåsningseffekten) samt vara transparent i val av källor och beräkningsmetoder.

Urval av indikatorer

Uppbyggnad

- Data har delats in i tre block:
 - Branschens utveckling
 - Utvecklingstrender avseende besökare
 - Regionalekonomiska effekter
 - Sex nedslagsår, med start år 2010

Indikatorer som mäts

Branschens utveckling

Antal sysselsatta inom besöksnäring
Antal nystartade företag
Antal företagskonkurser
Antal arbetsställen inom besöksnäring
Operativa företagsledare (efter kön och bakgrund)

Trender

Antal hotell, stugbyar och vandrarhem
Antal gästnätter
Antal passagerare vid regionala flygplatser
Gästnätter i privata fritidsbåtar/gästhamnar

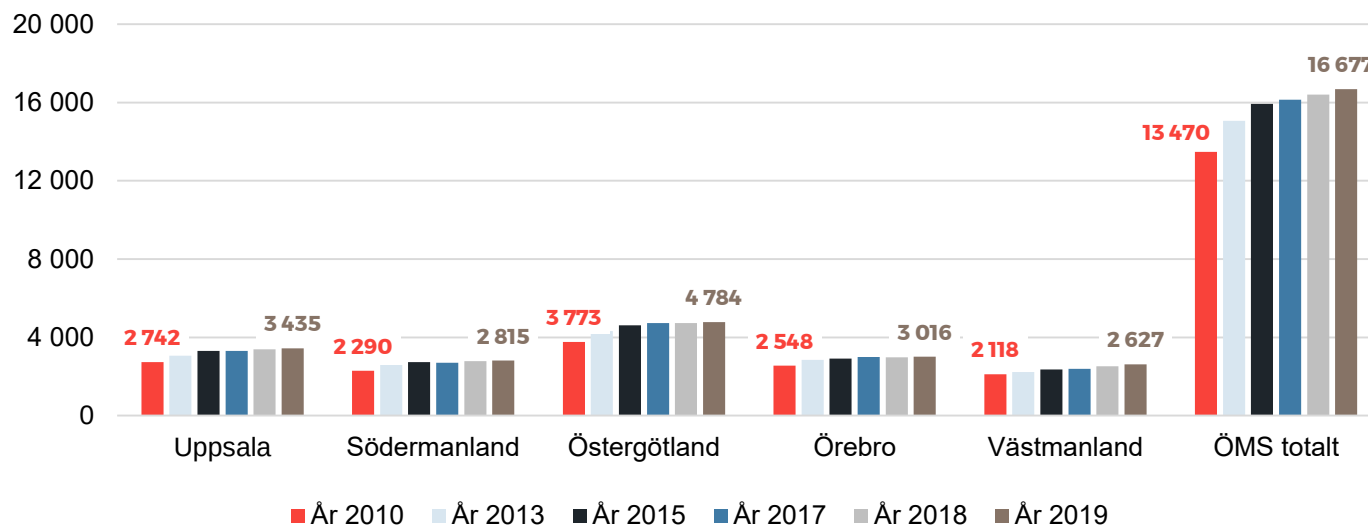
Regionalekonomiska effekter

Bidrag till förädlingsvärde
Nettobidrag till kommunala skattekraften
Utländska gästnätter av totala antalet
Utländska besökares konsumtion
Nettomsättning

Branschens utveckling

1. Antal sysselsatta

Visar antalet novembersysselsatta i dagbefolkningen, hämtas från SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

Urvalet har gjorts efter SNI-koder där besöksnäringens andel har viktats baserat på turistikronan (se metod-PM).

För att räknas som sysselsatt ska man varit förvärsarbetande under mätveckan i november. Det är således ett brett sysselsättningsmått.

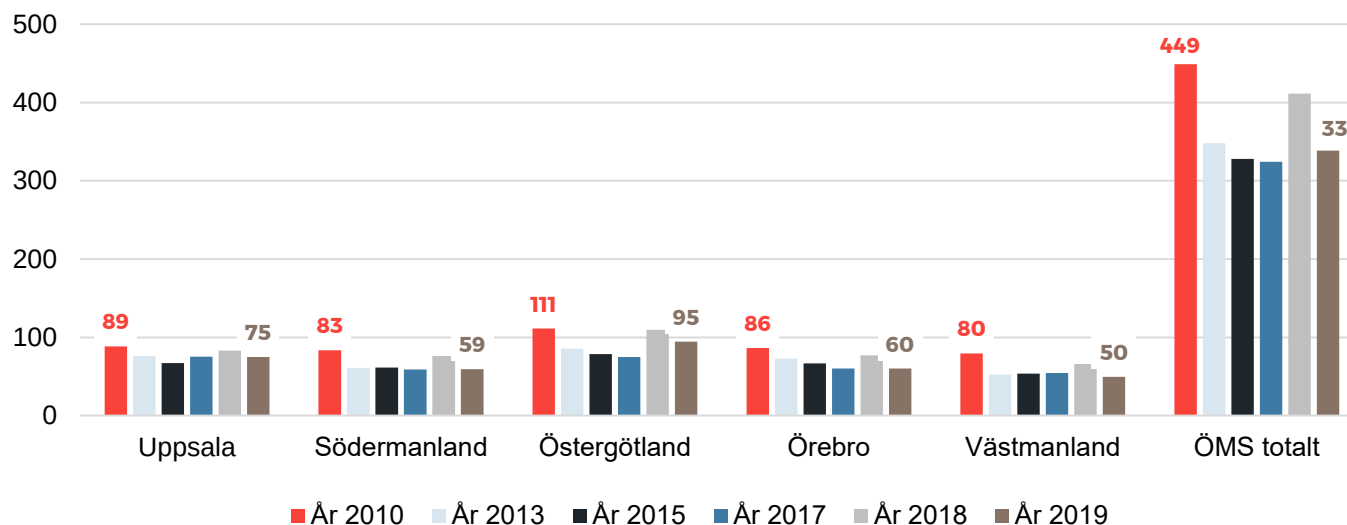
Län	%-förändring 2010-2019
Uppsala	25%
Södermanland	23%
Östergötland	27%
Örebro	18%
Västmanland	24%
Östra Mellansverige	24%

Antalet sysselsatta har vuxit i Östra Mellansverige under mätperioden. Summerar till över 16 500 individer år 2019.

Östergötland (27%) och Uppsala (25%) uppvisar den största ökningen. Örebro uppvisar en något svagare utveckling.

Totalt har ökningen i Östra Mellansverige varit 24 procent under mätperioden.

2. Antal nystartade företag

Data visar antalet nystartade företag för åren 2010, 2013, 2015, 2017, 2018 samt 2019.

Data hämtas från SCB företagsregister. Samma SNI-koder har använts, samt andelsberäknats utifrån turistikronan.

Den stora förändringen mellan 2010 och 2013 beror delvis på en omläggning i statistiken, där SCB ändrat definitionen av vad som är ett aktivt bolag.*

Statistiken rymmer samtliga företagsformer.

Län	%-förändring 2010-2019	%-förändring 2015-2019
Uppsala	-15%	12%
Södermanland	-29%	-4%
Östergötland	-15%	20%
Örebro	-30%	-10%
Västmanland	-38%	-8%
Östra Mellansverige	-25%	3%

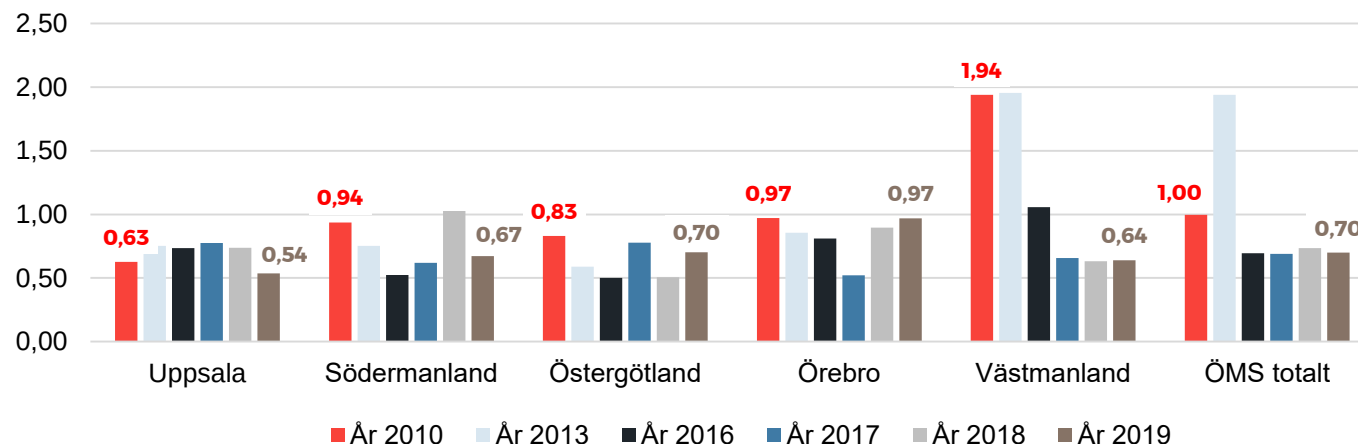
Även om hänsyn tas till förändrade definitioner (år 2010) så har antalet nystartade företag minskat under perioden enligt statistiken.

Fler län uppvisar även en sjunkande trend mellan 2015 och 2019. Uppsala och Östergötland är länen som uppvisar en stigande trend. Totalt har utvecklingen av antal nystartade företag i Östra Mellansverige varit 3 procent mellan 2015 och 2019.

* För att minska denna effekt har, efter samtal med SCB, företag inom ett antal SNI-koder inom areella näringar exkluderas. Detta då skillnaden där var störst.

3. Antal företagskonkurser

Antal konkurser per 100 befintliga arbetsställen

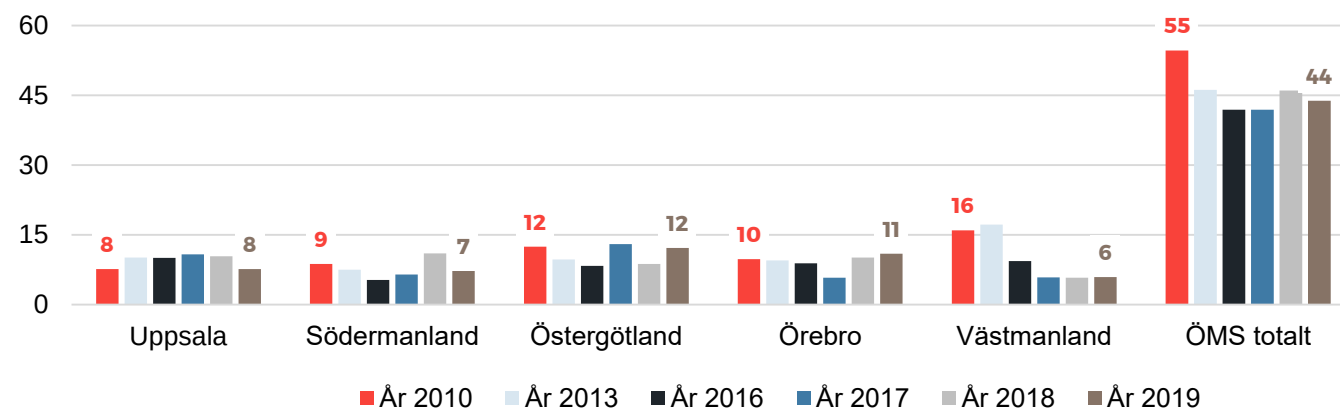
Statistiken visar antalet konkurser per 100 befintliga arbetsställen (övre) samt totala antalet konkurser (nedre diagrammet)

Data omfattar de SNI-koder som definierats som besöksnäring. Respektive SNI-kod har andelsberäknats efter turistkronan.

Statistiken hämtas från Myndigheten för Tillväxtanalys och är ett uttag från den officiella statistiken avseende företagskonkurser.

Statistiken rymmer samtliga företagsformer.

Antal konkurser (absoluta tal)

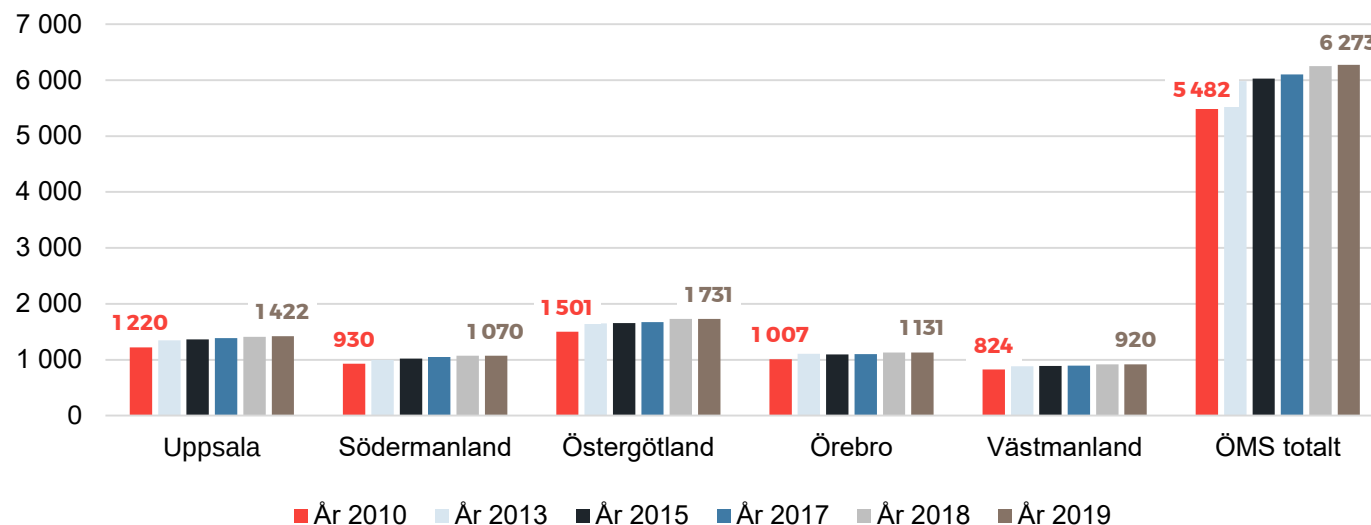

Antalet konkurser har minskat i regionen som helhet och vi ser en nedgång mellan 2010 och 2019.

Västmanland hade förhållandevis höga (relativa) värden fram tills 2013 men har en sjunkande trend sedan 2013 (den stora förändringen från 2010 kan bero på mätfel i statistiken).

Örebro uppvisar år 2019 fler företagskonkurser jämfört med 2010 sett till antal.

4. Antal arbetsställen

Statistiken visar antalet arbetsställen inom de SNI-koder som här definierar besöksnäring. (dvs. de andelar som använts).

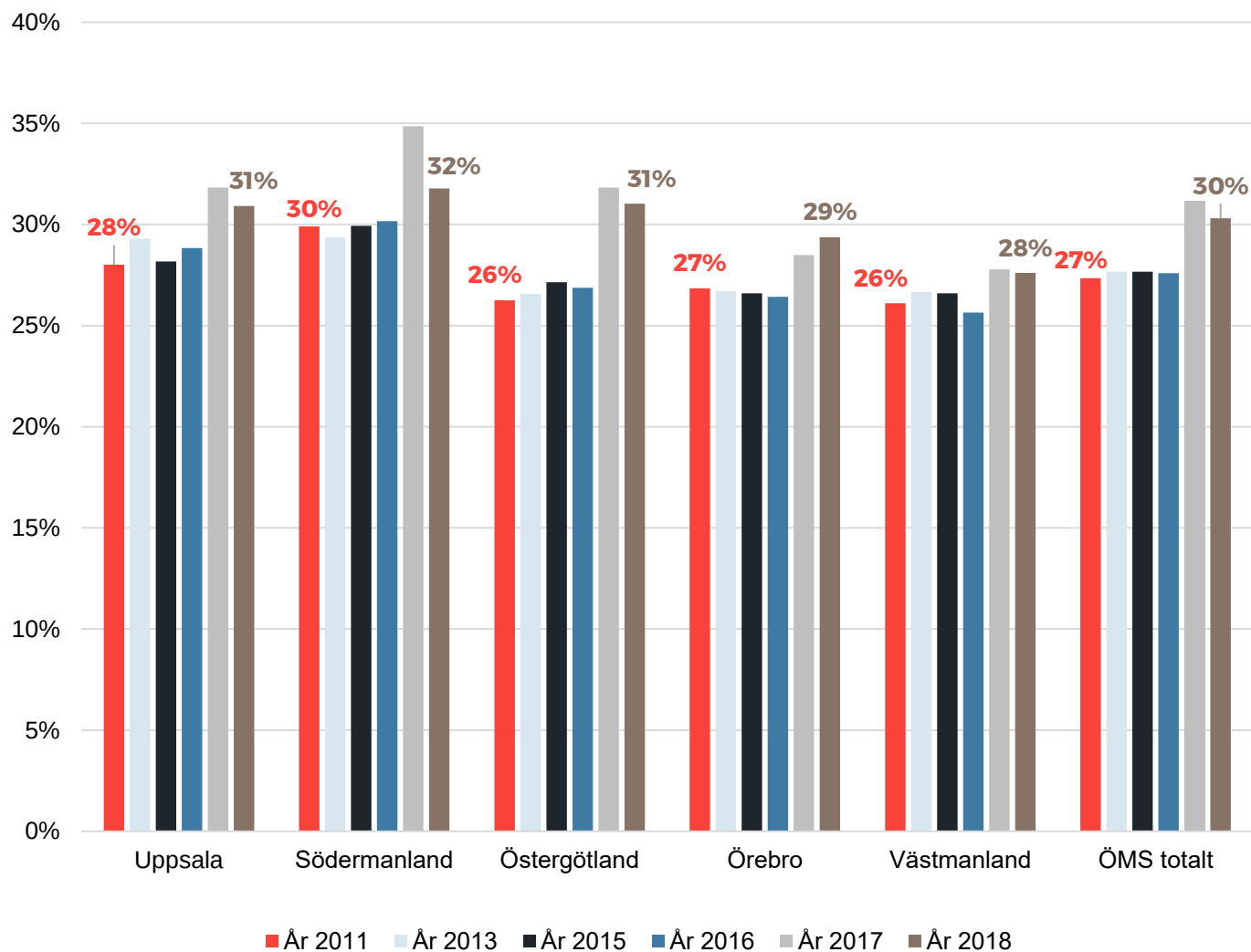
Data har hämtats från SCB:s Centrala företags och arbetsställeregistret (CFAR).

Län	%-förändring 2010-2019
Uppsala	16%
Södermanland	15%
Östergötland	15%
Örebro	12%
Västmanland	12%
Östra Mellansverige	14%

Statistiken visar att det har skett ett tillskott av arbetsställen inom regionen sedan 2010 på 14 procent.

Uppsala står för den största relativa tillväxten på 16 procent. Vi ser en relativt jämn tillväxt i antal arbetsställen i samtliga län i regionen.

5a. Operativa företagsledare, andel kvinnor

Statistiken visar könsbalansen inom gruppen "operativa företagsledare" inom ett antal besöksnäingsrelaterade SNI-koder.* Dessa har andelsberäknats efter turistikronan.

Hämtas från SCB:s entreprenörskapsdatabas. Operativa företagsledaren definieras "som den som sköter företagets löpande förvaltning. Denne har, i de fall företaget har en styrelse, fått mandat från styrelsen att driva företagets löpande förvaltning utan att invänta beslut från styrelsen."

För att ett företag ska ha en operativ företagsledare krävs att företaget har minst en anställd

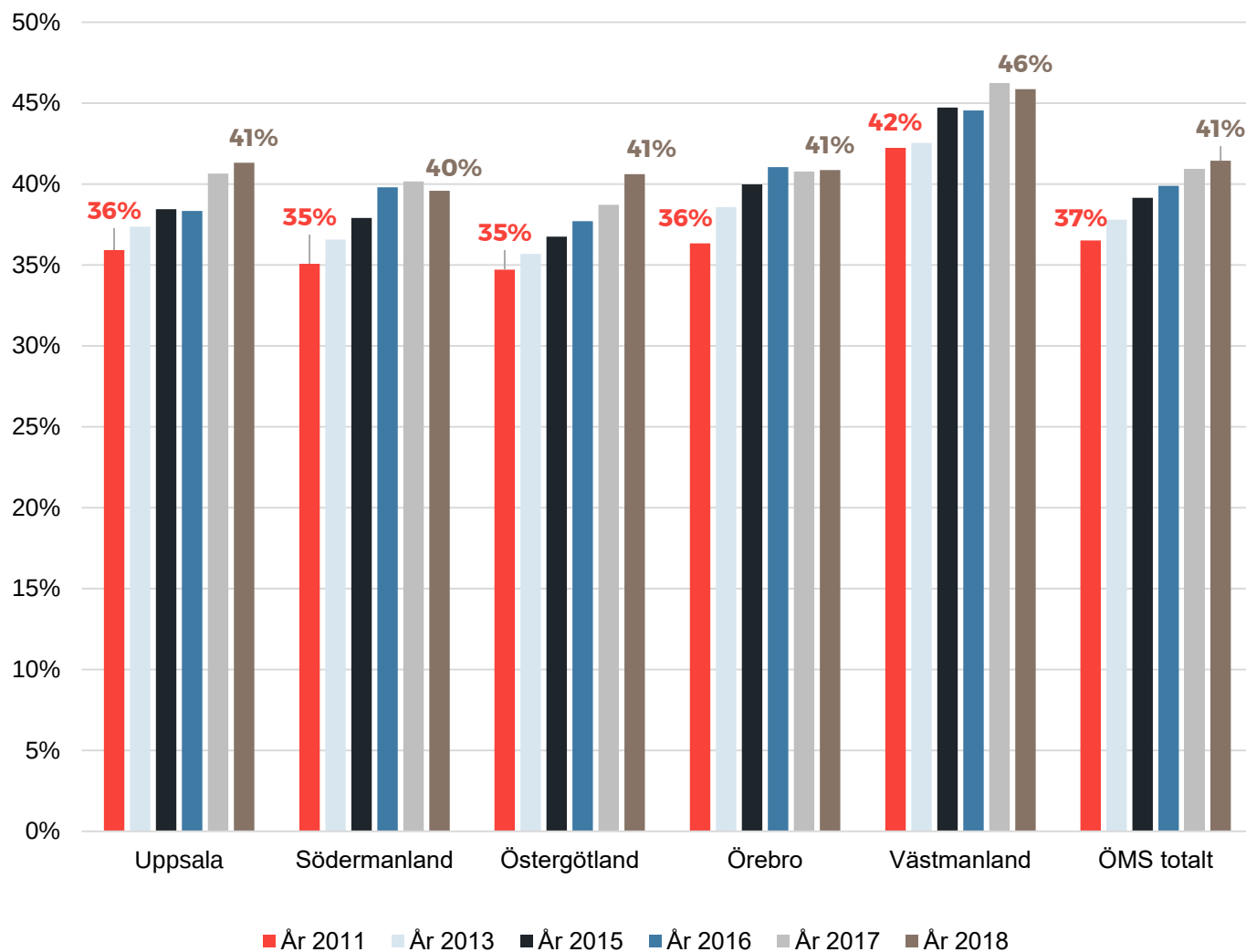
För regionen som helhet var 30 procent av företagsledarna kvinnor år 2018. Detta är en ökning med 3 procentenheter från år 2011. Sett från år 2017 har det skett en minskning med 1 procentenhet.

En ökning av andelen företagsledare har skett i samtliga län under hela tidsperioden.

Södermanland uppvisade år 2018 en något högre andel med 32 procent, trots ett minskning med 3 procentenheter från år 2017. Lägst andel år 2018 återfinns i Västmanland med 28 procent.

* P.g.a. datatillgången avser data en grovre branschindelning, och visar Handel, Hotell och restaurang, Kultur, nöje och fritid samt Transport och magasinering.

5b. Operativa företagsledare, andel utrikesfödda

Statistiken visar andelen utrikesfödda inom gruppen "operativa företagsledare". Baseras på samma data och urval av branscher som föregående diagram.

I regionen som helhet var 41 procent av företagsledarna utrikesfödda år 2018. Andelen har ökat med 4 procentenheter i regionen under perioden sedan 2010.

Högst andel år 2018 återfinns i Västmanland (46%). Lägst andel finns i Södermanland med 40 procent.

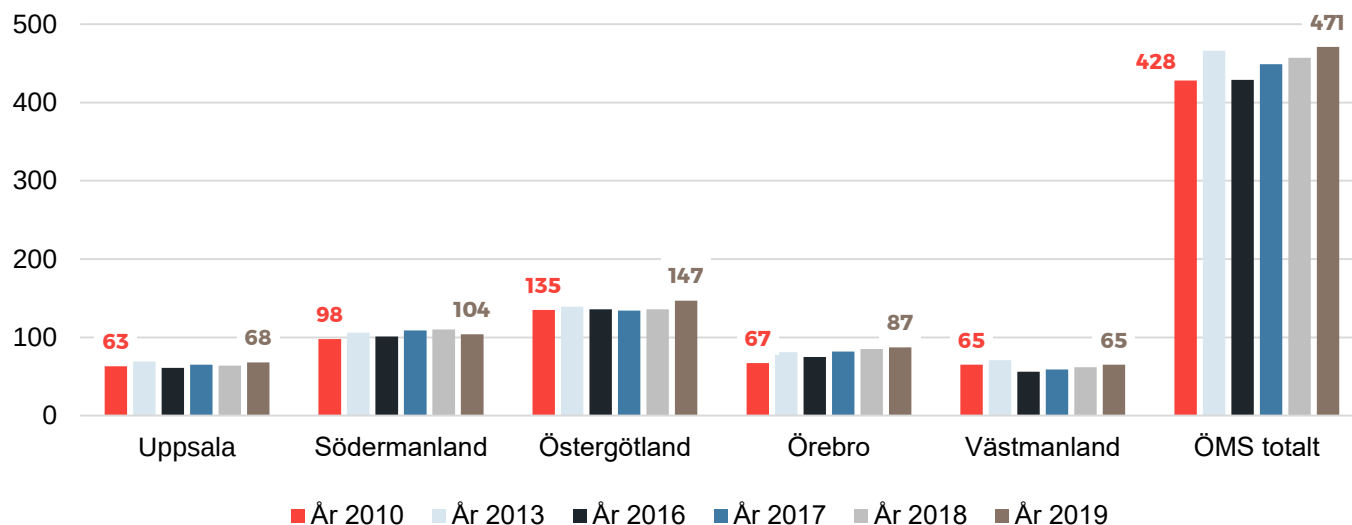
Hotell och restaurang skiljer sig signifikant från de övriga branscherna, med fler utrikes födda än inrikes födda som operativa företagsledare.

* P.g.a. datatillgången avser data en grovre branschindelning, och visar Handel, Hotell och restaurang, Kultur, nöje och fritid samt Transport och magasinering.

Trender

6. Antal hotell, stugbyar och vandrarhem

Visar antalet anläggningar (hotell, vandrarhem och stugbyar) för de fem åren. Hämtas från Tillväxtverket och SCB: inkvarteringsstatistik. Uppgifterna avser antalet i december månad.

Definitioner och avgränsningar återfinns i metod-PM:et.

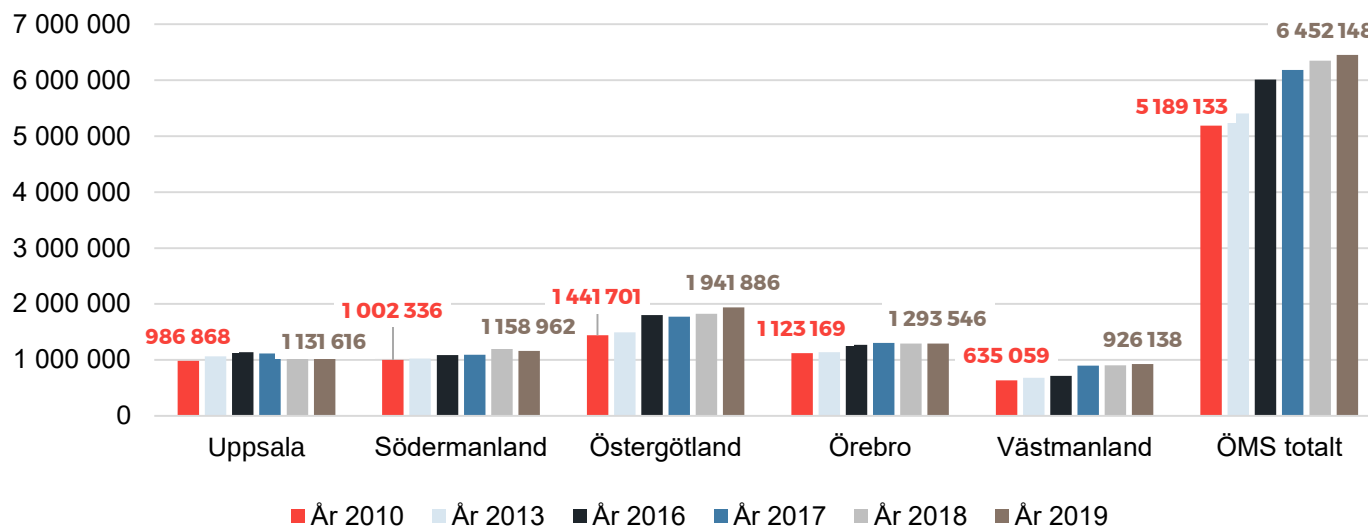
Län	%-förändring 2010-2019
Uppsala	8%
Södermanland	6%
Östergötland	9%
Örebro	30%
Västmanland	0%
Östra Mellansverige	10%

Sedan 2010 har antalet hotell, stugbyar och vandrarhem ökat med drygt 40 stycken i Östra Mellansverige.

Östergötland står för den största volymen, följt av Södermanland. Västmanland, följt av Uppsala, står för den minsta volymen.

Störst relativ ökning mellan 2010-2019 återfinns i Örebro län (30%) medan Västmanland uppvisar svagast utveckling (0%).

7. Antal gästnätter

Avser totalt antal gästnätter i hotell, stugbyar, vandrarhem, campingar, förmedlade privata stugor och lägenheter.

Hämtas från SCB och Tillväxtverkets officiella gästnattsstatistik.

Totalt antal gästnätter var år 2019 ca 6,45 miljoner i Östra Mellansverige.

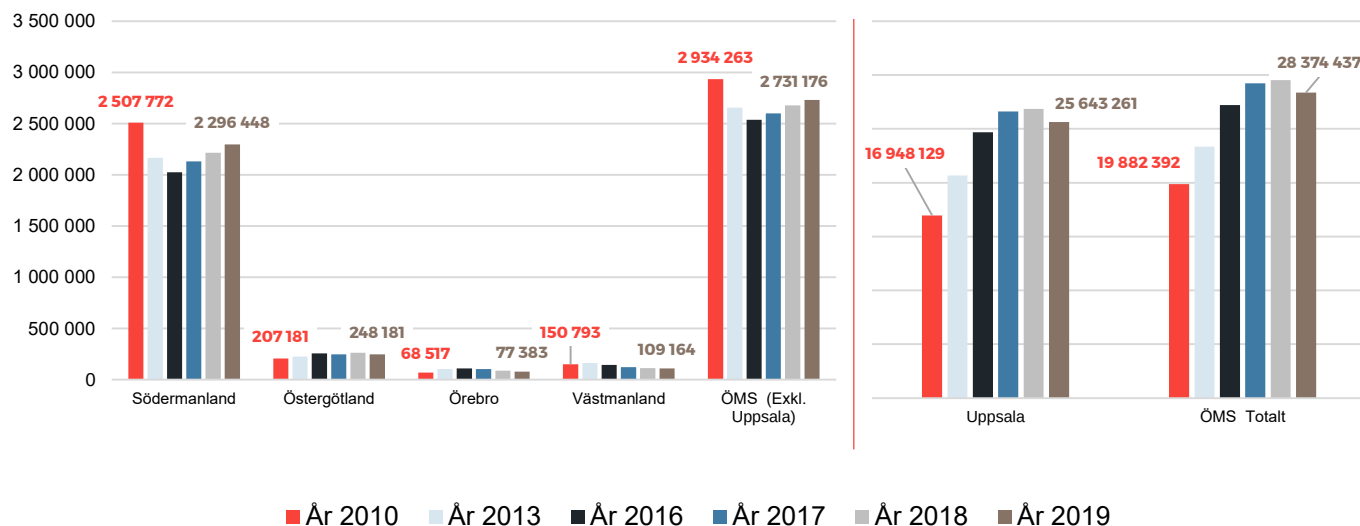
Statistiken visar på en ökning i samtliga län, relativt 2010 års nivåer. Totalt med över en 1,2 miljoner gästnätter sedan 2010. Den totala procentuella ökningen i Östra Mellansverige är 24 procent.

Högst antal gästnätter spenderades i Östergötland följt av Örebro och Södermanland. Västmanland uppvisar lägsta absoluta antalet gästnätter, men har i relativa termer stigit mycket kraftigt under hela perioden (46%).

Starkast procentuella ökning över hela tidsperioden efter Västmanland är Östergötland. Svagast utveckling är i Uppsala och Örebro.

Län	%-förändring 2010-2019
Uppsala	15%
Södermanland	16%
Östergötland	35%
Örebro	15%
Västmanland	46%
Östra Mellansverige	24%

8. Antal passagerare vid regionala flygplatser

Statistiken visar antalet passagerare vid regionala flygplatser 2010, 2013, 2016, 2017, 2018 och 2019.

Innefattar ankommande och avresande passagerare med linjefart eller chartertrafik.

Data har hämtats från Trafikanalys officiella statistik över civil luftfart.

För Uppsala län räknas Arlanda in (redovisas i fristående diagram, tillsammans med hela ÖMS).

Södermanland (Skavsta) står för den absoluta majoriteten av passagerare (nästan 2,3 miljoner år 2019). Har dock, trots en ökning sedan 2016, minskat med drygt 200,000 passagerare sedan 2010.

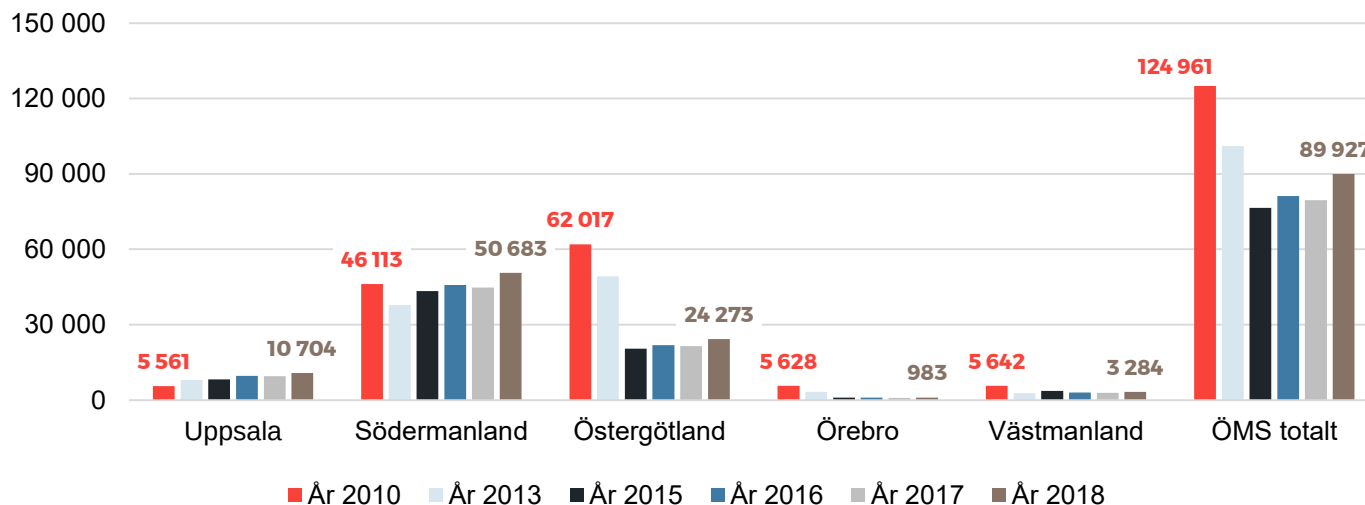
Örebro och Östergötland (Linköping och Norrköping) har ökat kraftigt över hela tidsperioden, dock från låga nivåer. Örebro med 13 procent och Östergötland med 20 procent.

Västmanland (Västerås) uppvisar en minskning på drygt 40,000 passagerare sedan 2010.

För regionen exklusive Arlanda har det skett en minskning av totala antalet passagerare (-7%). Inkluderas Arlanda syns istället en kraftig ökning över perioden (43%).

Län	%-förändring 2010-2019
Uppsala (inkl. Arlanda)	51%
Södermanland	-8%
Östergötland	20%
Örebro	13%
Västmanland	-28%
Östra Mellansverige	-7% (+43% Inkl. Arlanda)

9. Gästnätter i privata fritidsbåtar/gästhamnar

Avser gästnätter i privata fritidsbåtar/gästhamnar. Hämtat från Tillväxtverkets fakta om svensk turism.

Östergötland inkluderar gästhamnar från Jönköpings län. I Västmanland inkluderas gästhamnar i Dalarna som ingår i Strömsholms kanalsystem.

Antalet gästnätter i fritidsbåtar/gästhamnar har minskat med ungefär 35 000 i Östra Mellansverige sedan 2010, trots viss återhämtning sedan 2015. Den största minskningen skedde mellan 2013 och 2015 då minskningen var nästan 25,000.

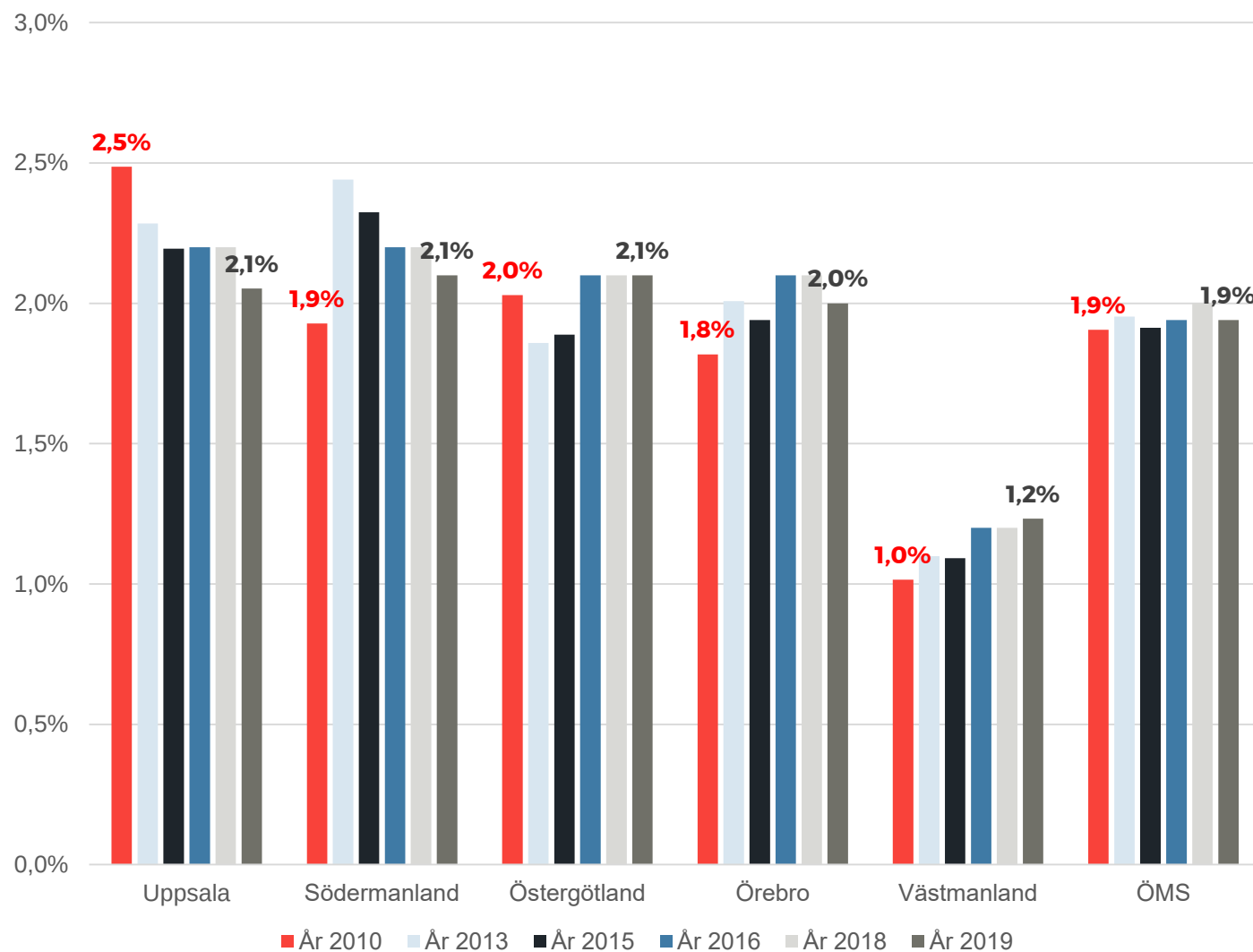
Det finns en stor variation i utvecklingen över tid mellan länen. Uppsala och Södermanland vidar på en ökning, där Uppsala visar en kraftig ökning med 90 procent under tidsperioden.

Sjunkande trender finns i övriga län över hela tidsperioden, där den största nedgången finns i Örebro (-83%) följt av Östergötland (-61%).

Län	%-förändring 2010-2018
Uppsala	92%
Södermanland	10%
Östergötland	-61%
Örebro	-83%
Västmanland	-42%
Östra Mellansverige	-28%

Regionalekonomiska effekter

10. Bidrag till förädlingsvärde

Visar på andelen av den regionala värdeskapandet som kan hänföras till tillresta besökarens konsumtion.

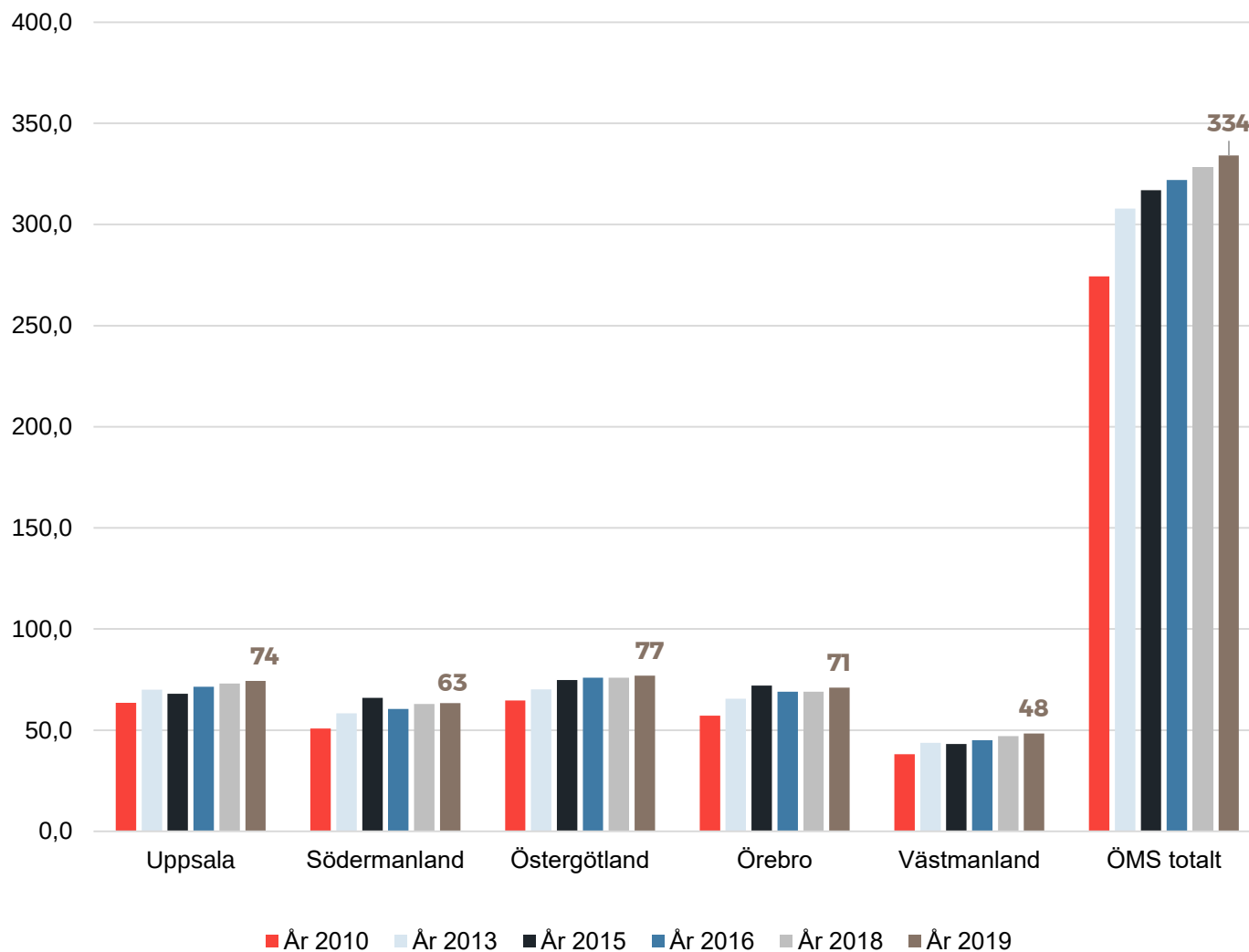
Beräknas genom en modell Kontigo tagit fram inom ramen för ett antal utvecklingsprojekt 2015 och 2016 (se bilaga 1). Utgår från besökarens konsumtion som sedan räknas om och sedan läggs in i SCB:s/ Tillväxtverket prognosverktyg RAPS.

Denna beräkningsmetod visar på att besöksnäringen bidrag till den samlade Bruttoregionalprodukten (BRP) är ca 2 procent för regionen som helhet.

Sedan föregående mätning har det skett små förändringar och för regionen som helhet är siffran marginellt högre än år 2010.

En ökning har skett i Östergötland och Västmanland, en minskning i Uppsala och i Sörmland.

11. Nettobidrag till skattekraften (MSEK)

Visar på besöksnäringens nettobidrag till de kommunala skattekraften.

Siffrorna avser nettobidraget, det vill säga, det är justerade för bortfall av arbetslöshetsunderstöd, och den motsvarande minskning kommunalskatteutjämningsystemet. Nettot är således lägre än själva skatteintäkten.

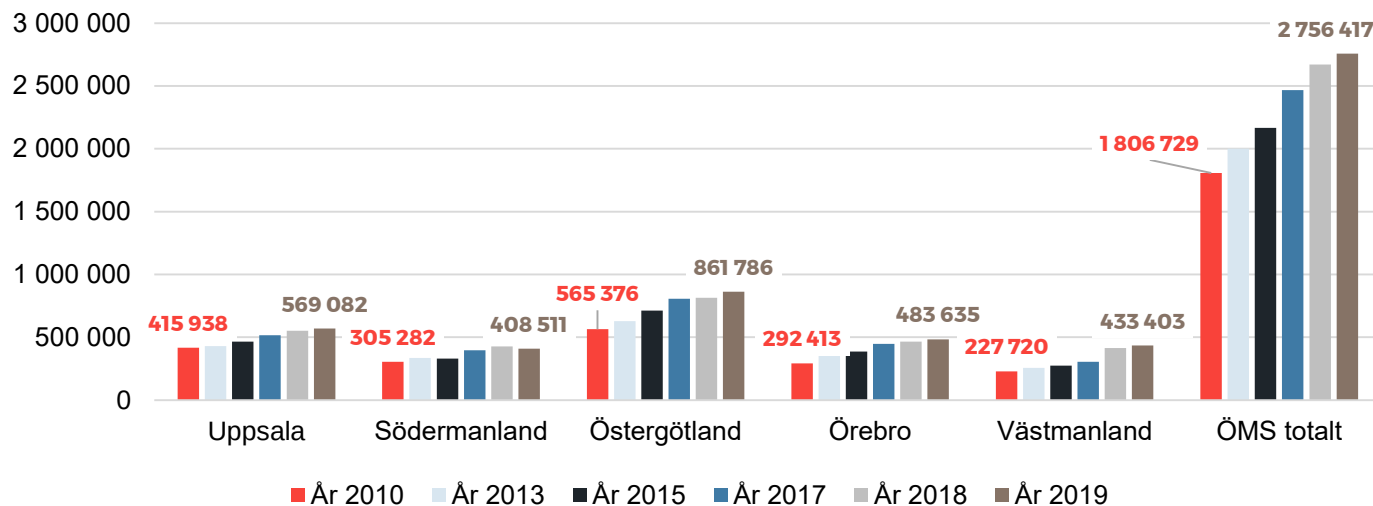
Beräknas genom en modell tagit fram inom ramen för ett antal utvecklingsprojekt 2015 och 2016 (se bilaga 1) samt genom SCB:s/ Tillväxtverket prognosverktyg rAPS

Nettobidraget till kommunernas skattekraft som en följd av besökarens konsumtion har stigit under mätperioden.

Den valda beräkningsmetoden visar på ett bidrag med ca 335 MSEK netto till länens kommuner.

Utvecklingstrenden förefaller delvis följa utvecklingsmönstret kring logiintäkter (se nästa bild).

12. Logiintäkter (tkr)

Visar logiintäkter på hotell, stugbyar, vandrarhem samt kommersiellt förmedlade privata stugor och lägenheter.

Redovisas i fasta priser. Data är hämtas från Tillväxtverket/ SCB.

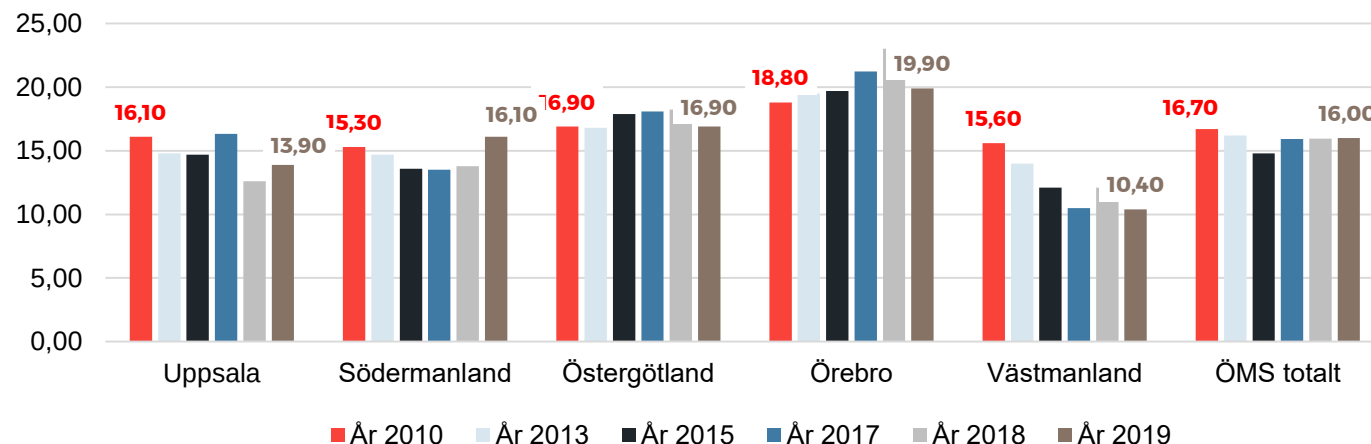
Län	%-förändring 2010-2019
Uppsala	37%
Södermanland	34%
Östergötland	52%
Örebro	65%
Västmanland	90%
Östra Mellansverige	53%

De samlade logiintäkterna har ökat med 53 procent för regionen som helhet sedan 2010 och uppgick till knappt 2,76 MRD SEK 2019.

Högst värden återfinns i Östergötland, följt av Uppsala och Örebro. Gällande utvecklingen över tid uppvisar Västmanland den högsta procentuella utvecklingen (90%) följt av Örebro (65%) och Östergötland (52%).

13. Andel utländska övernattningar av totala antalet övernattningar

Andel utländska övernattningar

Statistiken visar utländska övernattningar som andel av totala antalet övernattningar. Hämtas från Tillväxtverkets/SCB inkvarteringsstatistik.

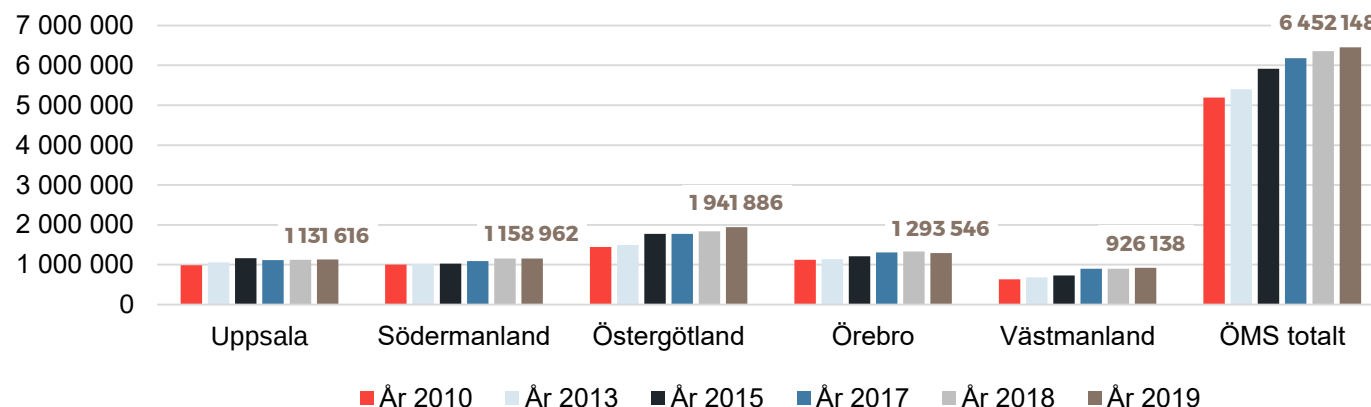
Andelen utländska gästnätters har minskat för Östra Mellansverige som helhet under perioden (0,7 %-enheter). Detta trots viss återhämtning mellan 2015-2018.

Örebro och Södermanland har haft ökning i andelen utländska gästnätter under mätperioden medan andra län som Västmanland och Uppsala uppvisat en minskning under perioden.

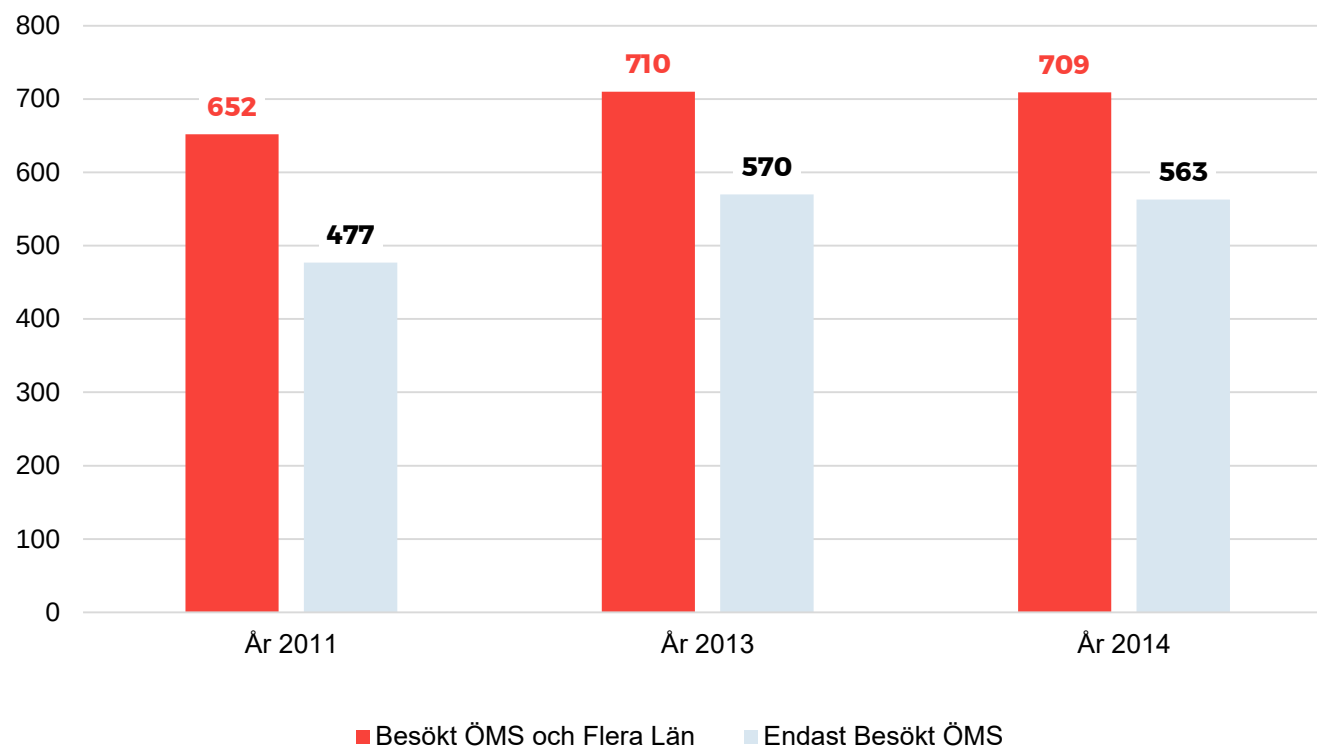
Ställer vi detta i relation till totala antalet gästnätter (nedre diagrammet) kan vi se att den ökning av gästnätter som skett i Västmanland i högre grad kommer från inrikes besökare, medan Örebro ökat såväl totala antalet som utländska besökares andel över hela perioden.

För ÖMS som helhet styrs ökningen i gästnätter främst av inrikes besökare.

Totalt antal övernattningar

14. Utländska besökare och genomsnittlig konsumtion (per dag)*

Bygger på ett uttag från IBIS som beställts från Tillväxtverket. Baseras på enkätdata riktad till utländska besökare.

Data är ej möjligt att bryta ner finare nivå än NUTS -2.

Statistiken visar den genomsnittliga summan utländska besökare spenderar vid besök i regionen, i SEK.

Data visar dels besökare som angett att de enbart besökt Östra Mellansverige samt de som besökt fler län än.

Enligt statistiken har den genomsnittliga summan som utländska besökare spenderat ökat sedan 2011 men har i princip legat still sedan 2013.

Besökare som varit i fler delar av landet än Östra Mellansverige har i snitt spenderat en högre summa men uppvisar samma utvecklingstrend.

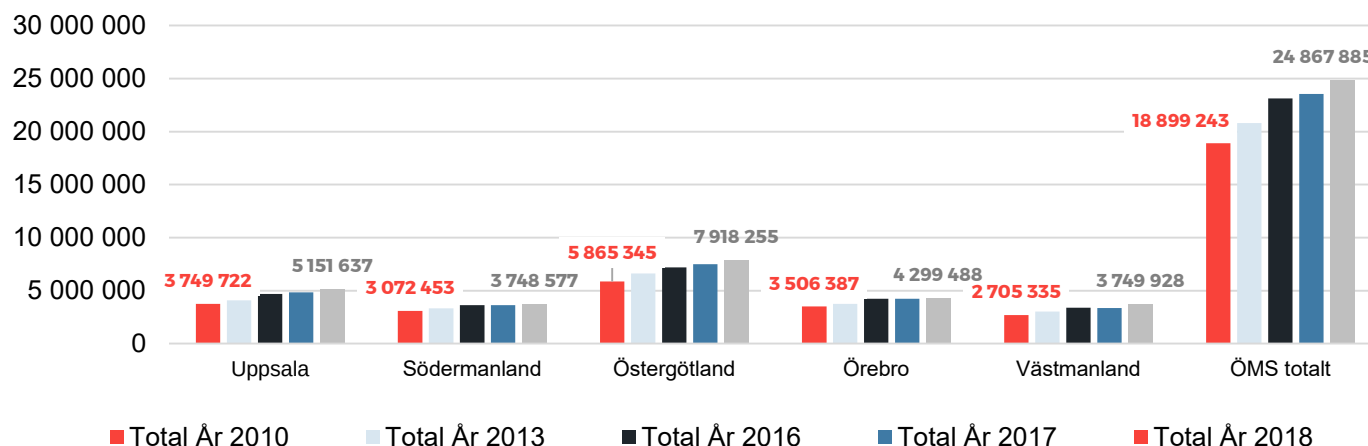
Vi kan även se förhållandevis stora svängningar i antalet besökare mellan olika år i IBIS. Där 2013 sticker ut med höga värden. Oklart om detta är beror på en statistisk faktor eller speglar reella förhållanden.

År	Besökt flera regioner	Besökt enbart Östra Mellansverige
2011	962,294	429,947
2013	1,417,480	702,650
2014	855,217	389,900

* Denna indikator har ej uppdaterats, då Tillväxtverket inte gjort någon ny IBIS sedan 2014. Ny IBIS är dock planerad för 2020.

15. Nettoomsättning (tkr)

Nettoomsättning

Län	%-förändring 2010-2018
Uppsala	37%
Södermanland	22%
Östergötland	35%
Örebro	23%
Västmanland	39%
Östra Mellansverige	32%

Visar nettoomsättning för företag verksamma inom de SNI-koder som använts för att avgränsa besöksnäring.

Data hämtas från SCB företagsregister. Har andelsberäknats utifrån turistikronan.

Med nettoomsättning avses intäkter från företagets huvudsakliga rörelse för sålda varor och utförda tjänster.

Den nettoomsättning som publiceras är exklusive punktskatter och samt justerad för merchanting (d.v.s. intäkter från varor som såväl tillverkas/köps som säljs utomlands utan att passera rikets gränser har räknats bort).

Den samlande omsättningen har stigit i Östra Mellansverige med 32 procent sedan 2010, mätt i löpande priser.

Utifrån den definition och mätmetod som används här uppgick den till strax över 24,8 miljarder SEK 2018.

Störst är ökningen i Västmanland (39%) och Uppsala (37%). Lägst är ökningen i Södermanland (22%).

Kan vi säga något om
framtiden?

Vad har gjorts?

- Tre scenarier tagits fram utifrån antaganden om hur antalet gästnätter utvecklas.
- Scenarier har legat till grund prognoser för utfallet för omsättning och sysselsättning.
- Hur ser läget ut efter sommaren 2020 och hur ser inledningen av 2021 ut?

Utgår från två antaganden:

1. Att det historiska sambandet (2010-2019) mellan gästnätter, sysselsättning och omsättning är giltigt.
2. Att den förändring i gästnätter som skett under mars (jämfört med motsvarande period förra året) ger in indikation om Covid-19:s påverkan på näringen.

Vad har gjorts?

Tre scenarier där vi dels varierar utvecklingen för sommaren 2020 dels för återhämtningstakt under hösten.

Visar på möjligt utfall efter sommaren samt utgångsläget vid januari 2021.

Lägre påverkan: Mjukare inbromsning än vi sett hittills det sker en återhämtning under hösten.

Mellan: Utvecklingen för mars fortsätter in i sommaren, med en viss återhämtning under hösten

Högre påverkan: Kraftigare inbromsning än vi sett hittills, svag återhämtning under hösten.

Resultat för Östra Mellansverige

1. Mars 2020 "förlängs"

- Sker en kraftig minskning av gästnätter. Innebär omkring **50** procent under sommarmånaderna.
- Utrikesresenärer försvinner helt, men tappet reduceras till viss del av en ökad "hemester".
- En snabbare återhämtning efter hösten; Covid-19 epidemin klingar av efter sommaren. Vi räknar med **4,5** procent återhämtningstakt under hösten.

Utfall efter sommaren:

Hela ÖMS	Förändring	%-förändring
Antal Sysselsatta:	-4 800	- 29%
Omsättning (MRD)	- 11	-44%

Utfall vid start av 2021

Hela ÖMS	Förändring	%-förändring
Antal Sysselsatta:	-2 566	-15%
Omsättning: (MRD)	-8,8	-35%

2. Hög påverkan: "Kraftigt stopp"

- Vi räknar med en kraftigare minskning av gästnätter – omkring **80** procent försvinner under sommaren.
- Utrikesresenärande försvinner helt och det inhemska resandet minskar p.g.a. restriktioner.
- Antas ske en viss återhämtning under hösten (**2 procent** per månad från september) i takt med att succesivt minskade restriktioner.

Utfall efter sommaren 2020

Hela ÖMS	Förändring	%-förändring
Antal Sysselsatta:	- 7 500	-45 %
Omsättning (MRD)	- 17,4	-70%

Utfall vid start av 2021

Hela ÖMS	Förändring	%-förändring
Antal Sysselsatta:	-6 700	-41%
Omsättning: (MRD)	-16,8	-68%

3. Mjukare inbromsning och starkare återhämtning

- Vi räknar med att sommaren blir bättre än nuläget, Utrikesresenärande försvinner helt, men kompenseras av till större delar av ökad "hemester". Restriktioner för resande lättas något.
- Vi räknar med att **30** procent av gästnätterna försvinner.
- Covid-19 klingar av efter sommaren med ett ökat resande och snabbare återgång till ett "normal"-läge för t.ex. hotell, restauranger och konferens. Vi räknar på **3** procent återhämtningstakt under hösten.*

Utfall efter sommaren 2020

Hela ÖMS	Förändring	%-förändring
Antal sysselsatta:	-2 800	-17 %
Omsättning (MRD)	-6,5	-27%

Utfall vid start av 2021

Hela ÖMS	Förändring	%-förändring
Antal sysselsatta:	-1100	-6 %
Omsättning: (MRD)	-4,3	-18%

*Återhämtningstakten blir "långsammare" då dippen varit lägre.

Resultat per län

Per län - Mars 2020 "förlängs"

Utfall efter sommaren:

	Uppsala	Sörmland	Östergötland	Örebro	Västmanland	ÖMS
Omsättning	2 432 879	2 039 060	4 503 342	2 124 364	2 199 095	13 183 848
Sysselsättning	2 328	2 011	3 531	2 045	2 020	11 886

32

Utfall vid början 2021 (med 4,5 procent återhämning)

	Uppsala	Sörmland	Östergötland	Örebro	Västmanland	ÖMS
Omsättning	2 901 253	2 431 618	5 370 319	2 533 344	2 622 461	15 721 984
Sysselsättning	2 712	2 367	4 150	2 391	2 282	13 844

Per län – ”Kraftigt stopp”

Utfall efter sommaren:

	Uppsala	Sörmland	Östergötland	Örebro	Västmanland	ÖMS
Omsättning	1 401 111	1 070 888	2 170 285	1 241 599	982 723	6 867 911
Sysselsättning	1 888	1 547	2 629	1 658	1 443	9 164

33

Utfall vid början 2021 (med 2 procent återhämning)

	Uppsala	Sörmland	Östergötland	Örebro	Västmanland	ÖMS
Omsättning	1 516 608	1 159 164	2 349 187	1 343 947	1 063 731	7 432 637
Sysselsättning	2043	1674	2 845	1 794	1 562	9 920

Per län – Mjukare inbromsning

Utfall efter sommaren:

	Uppsala	Sörmland	Östergötland	Örebro	Västmanland	ÖMS
Omsättning	3 665 023	2 725 332	5 654 462	3 179 020	2 541 512	17 764 507
Sysselsättning	2 855	2 339	3 976	2 507	2 183	13 860

34

Utfall vid början 2021 (med 3 procent återhämning)

	Uppsala	Sörmland	Östergötland	Örebro	Västmanland	ÖMS
Omsättning	4 125 015	3 067 385	6 364 147	3 578 015	2 860 494	19 994 109
Sysselsättning	3 213	2 633	4 475	2 822	2 457	15 599

Tack!

wsp.com

